

Univers Pedagogic

pro

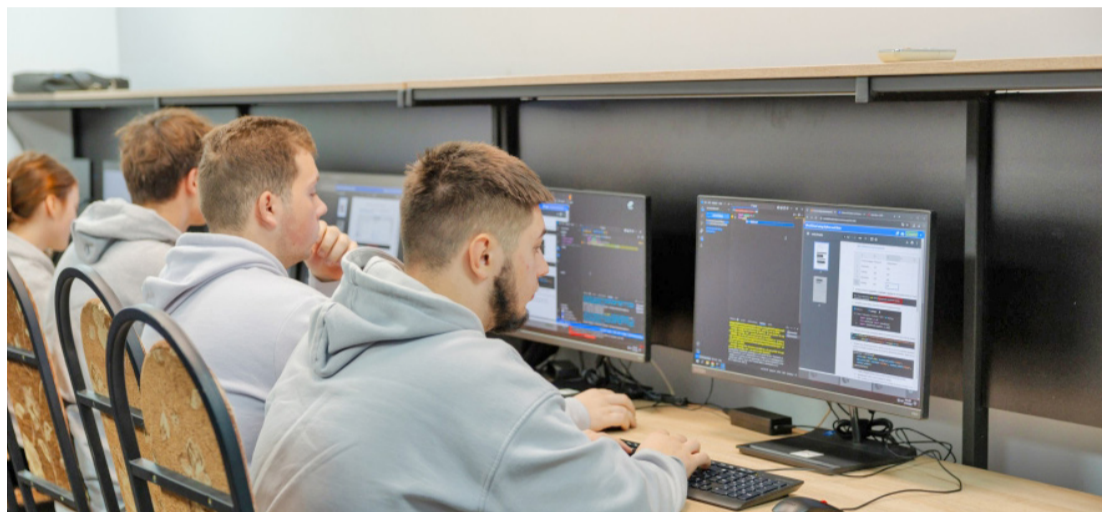
38 (921),

24 octombrie 2024

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

INVESTIȚII PENTRU MODERNIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL TEHNIC

Șase instituții de învățământ profesional tehnic din țară vor beneficia de 130 de monoblocuri, echipamente IT moderne pentru laboratorul Centrului de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale, precum și electrocasnice pentru căminele studențești din 32 de instituții. Achizițiile au fost făcute cu sprijinul financiar oferit de Ministerul Federal al Cooperării Economice și Dezvoltării din Germania (BMZ) prin intermediul GIZ Moldova.

Dotările făcute vor contribui la creșterea calității educației, precum și la îmbunătățirea condițiilor de trai în căminele studențești, susținând astfel creșterea unei forțe de muncă calificate și în corespundere cu cerințele pieței forței de muncă.

Proiectul se înscrie în eforturile de aliniere a sistemului educațional național la standardele Uniunii Europene, contribuind la creșterea competitivității Republicii Moldova pe piața internațională a muncii. Astfel de inițiative contribuie la modernizarea și sporirea atractivității ÎPT, oferind elevilor acces la resurse educaționale avansate și la un mediu propice pentru învățare și dezvoltare personală.

Bustul lui Nicolae Dabija va fi instalat pe Aleea Clasicilor din Chișinău

Bustul scriitorului Nicolae Dabija, o personalitate emblematică a culturii și literaturii române din Republica Moldova, va fi instalat pe Aleea Clasicilor din Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău. Sculptura, realizată din bronz, este opera echipei câștigătoare, formate din sculptorul Victor Macovei și arhitecta Tatiana Macovei, care au fost selectați în urma unui concurs organizat de municipalitate în perioada iulie - octombrie 2024.

În cadrul competiției au fost prezentate trei proiecte de echipe de creație: Victor Macovei (sculptor), Tatiana Macovei (arhitect); Pavel Obreja (sculptor), Victor Cataraga (arhitect); Grigore Băț (sculptor), Anatolie Spasov (arhitect). Proiectele au fost evaluate de un juriu de

specialiști renumiți din domeniul sculpturii. Bustul lui Nicolae Dabija va fi așezat pe un postament din granit roșu, completând astfel Aleea Clasicilor din centrul capitalei.

Nicolae Dabija, născut pe 15 iulie 1948 în satul Codreni, raionul Cimișlia, a decedat pe 12 martie 2021, din cauza complicațiilor provocate de COVID-19. A fost un scriitor prolific, istoric literar și om politic, având o contribuție semnificativă la Mișcarea de Renaștere Națională. Membru de onoare al Academiei Române din 2003 și membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei din 2012. Dabija a publicat peste 80 de volume de poezie, proză și eseuri.

Această inițiativă artistică aduce un omagiu moștenirii sale culturale și va îmbogăți peisajul artistic al capitalei.

Consiliul de Etică al MEC și-a început activitatea

Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de Etică al Ministerului Educației și Cercetării a fost aprobat în prima ședință a acestei structuri. Discuția a fost prezidată de președinta consiliului, Lilia Zaharia-Crăncențu, directoare executivă a Transparency International-Moldova.

În cadrul ședinței au fost discutate situațiile de abateri de la cadrul normativ, admise la examenele naționale de clasa a IX-a, în instituțiile de învățământ din raioanele Fălești și Drochia. Membrii Consiliului de Etică au constatat aplicarea sancțiunii disciplinare „muștrare aspră”, de către angajator, față de directorul unei instituții de învățământ din raionul Fălești și au decis audierea, la următoarea ședință a Consiliului, a cadrelor didactice din raionul Drochia.

Totodată, membrii Consiliului de Etică au decis inițierea unei an-

chete cu privire la informațiile apărute în spațiul public privind încălcarea unor norme și principii, reflectate în actele normative, de către un cadru de conducere al unei instituții de învățământ din raionul Orhei.

De asemenea, în cadrul ședinței au fost examinate sesizările cu referire la mesajele propagandiste și electorale admise în cadrul procesului educațional de două profesoare din instituțiile de învățământ din mun. Chișinău, prin prisma materialelor prezentate de către Direcția Generală Educație, Tineret și Sport

din mun. Chișinău, de către directorii instituțiilor de învățământ și a explicațiilor cadrelor didactice vizate. S-a constatat că, în raport cu unul dintre cadrele didactice, angajatorul a aplicat, prin ordin, sancțiune disciplinară, iar în raport cu alt cadru didactic, directorul instituției, la cererea salariatului, a încetat Contractul individual de muncă.

Menționăm că în conformitate cu art. 211, alin (3) din Codul Muncii, salariatului sancționat nu i se pot aplica stimulări precum, premii unice cu prilejul jubileelor, al sărbătorii

lor profesionale și al zilelor de sărbătoare nelucrătoare, precum și cu alte ocazii, diplome de onoare etc.

Consiliul de etică al MEC examinează petițiile, sesizările și cererile depuse și constată încălcări sau neîncălări ale prevederilor Codului de etică al cadrelor didactice. Membrii acestei structuri desfășoară anchete și, după caz, înaintează conducerii instituțiilor de învățământ, fondatorului, organului local de specialitate în domeniul învățământului sau MEC propuneri privind sancționarea angajaților din învățământ, care au admis încălcări ale Codului de etică, deciziile fiind luate de către organul căruia i se atribuie dreptul de angajare. Consiliul are dreptul să antreneze experți-consulanți pentru verificarea respectării eticii la nivelul sistemului de învățământ general și profesional tehnic. De asemenea, Consiliul poate dispune de dreptul

la accesul în instituția de învățământ supusă monitorizării pe perioada desfășurării acesteia.

Consiliul este compus din 7 membri, inclusiv doi reprezentanți numiți de MEC și câte un reprezentant numit de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, Institutul Național pentru Educație și Leadership, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, sindicatele din domeniul învățământului, precum și un reprezentant al unei organizații necomerciale în domeniul educației la nivel național.

Mandatul membrilor Consiliului este de 2 ani și acesta poate fi revocat în cazul în care aceștia încalcă criteriile și standardele eticii și integrității și/sau normele de etică profesională, prin votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor Consiliului.

UE: Prima școală din Morovaia, transformată în muzeu

Prima școală din Morovaia, Orhei (Rezervația „Orheiul Vechi”), a fost restaurată și transformată într-un muzeu dedicat moștenirii culturale locale, evenimentul de inaugurare desfășurându-se în cadrul Zilelor Europene ale Patrimoniului. Realizarea acestui proiect a fost posibilă datorită colaborării cu Muzeul Județean Botoșani (România), cu finanțarea prin fonduri ale Uniunii Europene.

Ion Ciobanu, directorul Rezervației, a specificat că această instituție de învățământ din satul Morovaia este și „Prima școală din arealul rezervației, fiind restaurată și conservată prin programul transfrontalier *Istorie și Muzică - valori ce ne unesc*, iar acum i-am dat o nouă viață prin transformarea acesteia într-un muzeu.”

lansarea oficială a încă două noi obiective turistice: Muzeul de etnografie „Casa țărănească” și Muzeul „Casa meșteșugarilor” din cadrul Rezervației Culturale Naturale „Orheiul Vechi”.

Este de menționat că inițial Școala din Morovaia a fost o gospodărie a unui boier din regiune, datând din anul 1903. Ulterior, el

În continuare s-a desfășurat o lecție demonstrativă cu tematica „România din perioada interbelică”, oferindu-se astfel participanților o perspectivă asupra valorilor educaționale. De remarcat că la eveniment au fost prezenți localnici, oaspeți și profesori în etate, care au împărtășit amintiri și experiențe din trecutul lor educațional. Ei au discutat despre elevii și procesul de învățământ de pe vremuri, referindu-se la valori precum respectul, toleranța, dragostea de țară și de neam.

Muzeul proaspăt inaugurat în calitate de obiectiv turistic a fost deschis la scurt timp după

a hotărât să transforme locuința într-o școală pentru copii din mai multe localități. În anii ocupației sovietice instituția școlară a fost închisă, fiind redeschisă în 1947, iar proprietarii au fost supuși represaliilor și deportați. Școala și-a derulat activitatea până pe la mijlocul anilor '50, după care a fost închisă definitiv. După destrămarea URSS, la revenirea în țară a vechilor proprietari, locuința a intrat în proprietatea Rezervației printr-un proces de vânzare-cumpărare.

Julian BOGATU

DRRM: Republica Moldova a primit o donație record de carte din România

O donație de carte, alcătuită din peste 100 000 de volume în limba română și încă tot atâtea în format digital – ceea ce reprezintă un număr record în ultimii 34 de ani – a fost realizată de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM) din cadrul Guvernului României. Aceste lucrări urmează să fie distribuite în peste 300 de biblioteci din localitățile Moldovei, care au solicitat înnoirea stocului de carte, valoarea lotului depășind 15,5 milioane de lei. Ceremonia oficială de donație, care face parte din proiectul „Cărți în limba română pentru bibliotecile din Republica Moldova”, s-a desfășurat în Piața Marii Adunări Naționale. De spus că 8 camioane au transportat volumele spre Chișinău.

Prezent la eveniment, Adrian Dupu, secretarul de stat al DRRM, a declarat că „200 de localități din Republica Moldova vor beneficia de această donație. Mă bucur să văd că acest proiect pe care îl planificăm și la care lucrăm de mai bine de un an, prinde astăzi viață, iar cele aproximativ 100 mii de cărți au ajuns la Chișinău și urmează a fi distribuite în toată țara. România creează în continuare și poduri culturale, și poduri fizice în Republica Moldova, urmând să facă acest lucru și în viitor.”

La rândul său, Excelența Sa Cristian-Leon Țurcanu, Am-

basadorul Extraordinar și Plenipotențiar al României la Chișinău, a menționat că „Eve-

Reporter UPP

Un Centru de instruire și evaluare motrică a fost deschis la IEFS

Datorită sprijinului acordat de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (DRRM) din cadrul Guvernului României, la Institutul de Educație Fizică și Sport (IEFS) din Chișinău a fost inaugurat un Centru de instruire și evaluare motrică. Investițiile efectuate au permis modernizarea infrastructurii instituției, oferind atât studenților, cât și cadrelor didactice acces la tehnologii și echipamente de ultimă generație pentru reabilitare și optimizare a condiției fizice, practicarea modului de viață sănătos, precum și a sportului de performanță.

Adrian Dupu, secretarul de stat al DRRM, a vorbit la ceremonia de lansare despre importanța acestei investiții în

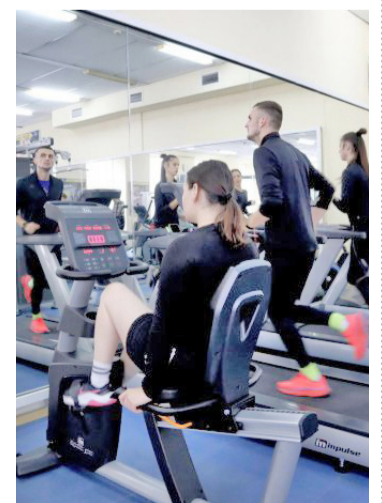
vederea formării și instruirii unor specialiști bine pregătiți, capabili să răspundă cerințelor tot mai complexe din cadrul sfe-

nimentul de astăzi este unul cu adevărat simbolic, nu doar prin dimensiunea donației, care este impresionantă, ci și prin faptul că acest moment reprezintă o adevărată investiție în viitor. Această donație de carte cuprinde cultura, limba, istoria și tradițiile noastre. Este un proiect care se înscrie armonios în tot ceea ce a făcut și face România pentru Republica Moldova.”

„Este carte nouă, este carte valoroasă. O parte din ea reprezintă clasicii literaturii române: sunt enciclopedii, dicționare, cărți de dezvoltare personală, dar este prezentă și cartea autorilor contemporani din România, precum și din lumea întreagă”, a specificat Elena Pintilei, directoarea Bibliotecii Naționale.

Proiectul cultural „Cărți în limba română pentru bibliotecile din Republica Moldova” a început în aprilie a.c. și este cel mai amplu derulat de România de la independența Moldovei încoace, fiind destinat pentru a afirma și a dezvolta identitatea etnică, culturală și lingvistică românească.

rei științe ale sportului. De asemenea, la IEFS a fost deschis la începutul lunii septembrie curent un Centru Universitar de Instruire și Reabilitare Medicală, amenajat și dotat în conformitate cu standardele internaționale, oferind studenților și cadrelor didactice acces la tehnologii și echipamente de ultimă generație pentru optimizarea condiției fizice și reabilitare.

Cristina Ceban: „Pentru mine psihologia este mai mult decât o știință”

Cristina Ceban este o tânără dedicată și pasionată de educație și psihologie. În prezent este studentă în anul III la Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, având deja un masterat în Metodica Predării Limbii și Culturii Engleze. Această alegere reflectă dorința ei profundă de a înțelege și de a sprijini dezvoltarea emoțională și educația copiilor. Recent, Cristina a obținut bursa Guvernului, o realizare care a surprins-o plăcut. În acest interviu ea ne va împărtăși viziunea sa asupra educației, psihologiei și cum susținerea celor dragi joacă un rol esențial în parcursul ei profesional.

-Cristina, ești pe punctul de a finaliza un al doilea masterat, după ce ai obținut primul în Metodica predării limbii și culturii engleze. De ce dorești să te specializezi în psihologie acum?

-Cred că despre psihologie aș putea vorbi ore în șir, este ceva de suflet pentru mine, mai mult decât o știință sau o materie pe care o putem însuși la facultate. De mică aveam această legătură strânsă cu psihologia și mereu ziceam: „Viața ta este în mâinile tale”. De mică vroiam să devin medic și iată m-am gândit că, până la urmă, voi deveni doctor de suflet. Iar la întrebarea de ce acum: pentru că noi mereu facem unele lucruri atunci când suntem pregătiți, și iată eu am înțeles că acum sunt pregătită și este ceea ce îmi doresc să fac pe termen lung.

-Cum crezi, experiența ta în învățământul preșcolar a influențat alegerea ta privind psihologia?

-Probabil că da, deoarece mereu mi-a plăcut predatul, învățatul, adică rolul de profesor, mereu îmi plăcea să observ comportamentul copiilor. Adesea mă gândeam la ce se gândesc micuții, ce simt, cum se comportă și ce îi determină să întreprindă unele sau alte acțiuni, mereu mi-a plăcut interacțiunea și conexiunea cu copiii și maturii.

- Poți să ne vorbești despre importanța educației continue în cariera ta?

-Educația continuă în domeniul psihologiei este esențială din mai multe perspective, având un impact direct asupra eficacității mele ca profesionist, precum și asupra calității serviciilor oferite clienților. Iată câteva motive pentru care educația continuă este crucială în acest domeniu. Psihologia este un domeniu în continuă evoluție, cu cercetări și studii noi care apar frecvent. Educația continuă îi ajută pe psihologi să fie la curent cu cele mai recente descoperiri, tehnici terapeutice și teorii. De exemplu, abordările terapeutice pot evolua rapid, iar un psiholog care nu își actualizează cunoștințele poate aplica tehnici care nu mai sunt considerate eficiente sau adecvate. Pe măsură ce apar noi tehnici de tratament și instrumente de evaluare, psihologii trebuie să fie capabili să le învețe și să le aplice. Participarea la cursuri, ateliere și conferințe le oferă ocazia să își extindă setul de abilități și să

devină mai flexibili în abordările lor terapeutice, răspunzând astfel mai bine nevoilor diverse ale clienților. Practica psihologică implică respectarea unui set strict de standarde etice. Educația continuă poate include cursuri de etică care ajută psihologii să înfrunte provocările etice și dilemele morale care apar frecvent în munca lor. Aceste instruirii îi ajută să rămână conform cu regulile etice actuale și să asigure o

practică profesională responsabilă. Psihologii care nu continuă să învețe și să se dezvolte riscă să intre într-o rutină care poate duce la epuizare sau la o abordare limitată a problemelor clienților. Educația continuă menține motivația și angajamentul față de profesie și promovează dezvoltarea personală și profesională. Multe domenii ale psihologiei, cum ar fi terapia comportamentală, terapia cognitiv-comportamentală, tehnicile de mindfulness sau abordările terapeutice bazate pe neuroștiințe, evoluează rapid. Psihologii care participă la educație continuă pot învăța despre aceste abordări și își pot diversifica metodele de intervenție, permițându-le să ofere terapii personalizate și adaptate la nevoile individuale ale clienților. În multe țări educația continuă este o cerință pentru menținerea licenței

de practică. Astfel, este necesară participarea regulată la formare acreditată pentru a asigura conformitatea cu cerințele legale și pentru a evita riscul de a-și pierde licența de practică. Clienții beneficiază direct de pe urma unui terapeut bine informat și flexibil, care poate aplica cele mai moderne și eficiente strategii de tratament. Un psiholog bine pregătit și informat poate ajuta clienții să obțină rezultate mai rapide și mai sustenabile, îmbunătățind astfel calitatea vieții acestora. Educația continuă este, așadar, vitală pentru orice psiholog care dorește să ofere tratamente de calitate și să rămână un profesionist competitiv și de succes în acest domeniu în permanentă schimbare.

-Am observat că pe pagina ta de socializare postezi filmele în care explici diferite îndemnuri, în special legate de educația corectă a copiilor. Poți să ne vorbești despre acest proiect?

-Acest proiect este unul de suflet pentru mine. La îndemnul celor

inteligenta emoțională în cuplu” pentru teza ta de master?

-Această temă m-a captivat din start, deoarece este una extrem de relevantă. Prin această cercetare m-am gândit că voi dobândi cunoștințe noi, pe care le voi putea aplica chiar în relația personală de cuplu. Problemele de comunicare sunt printre cele mai frecvente cauze ale conflictelor în relații. O comunicare eficientă în cuplu poate reduce tensiunile și poate îmbunătăți conectarea emoțională dintre parteneri. M-am gândit că cercetarea asupra acestui subiect ar putea oferi strategii practice și soluții pentru cupluri, ajutându-le să navigheze mai ușor prin provocările relaționale. M-a captivat din start, deoarece comunicarea este elementul-cheie în orice relație, fie de cuplu, fie de prietenie, în relațiile colegiale de sau serviciu etc. Iar Inteligența emoțională (IE) este esențială pentru înțelegerea propriilor emoții și ale celorlalt, ceea ce poate îmbunătăți empatia și abilitatea de a rezolva conflicte. O teză care explorează impactul IE asupra dinamicilor de cuplu ar putea aduce o înțelegere mai profundă a modului în care gestionarea emoțiilor influențează succesul unei relații. Astfel, această temă este una valoroasă atât din punct de vedere teoretic, cât și aplicativ, oferind oportunități pentru a contribui la bunăstarea relațională și emoțională a cuplurilor.

-Ce înseamnă pentru tine obținerea bursei Guvernului?

-Bursa Guvernului pentru mine a fost o surpriză și a fost pe neașteptate. Nu m-am gândit că voi fi eu cea care va obține această bursă. Pentru mine, obținerea acestei burse guvernamentale a însemnat o recunoaștere a muncii mele, dedicării și eforturilor depuse în educație și dezvoltarea profesională în ultimii ani. Această validare a întărit încrederea în mine și mă motivează și mai mult să continui să investesc în dezvoltarea mea profesională și personală.

-Cum planifici să folosești această bursă pentru a avansa în carieră?

-Educația de calitate, desigur, implică și surse financiare, iar o bursă guvernamentală ar elimina povara financiară asociată cu taxele de studiu și ar oferi acces la resurse și oportunități educaționale avansate, precum programe de studiu, participarea la conferințe internaționale și colaborarea cu experți din domeniu. Acest lucru

mi-ar permite să îmi aprofundez cunoștințele și să mă specializez în arii de interes care au impact real asupra societății mele.

-Ce te inspiră să continui să înveți și să te dezvolti profesional?

-Motivația de a continua să învăț și să mă dezvolt profesional provine din mai multe surse care îmi alimentează curiozitatea și dorința de a aduce o contribuție semnificativă în domeniul meu de interes. Curiozitatea pentru felul în care funcționează mintea umană și cum putem sprijini dezvoltarea sănătoasă emoțională mă motivează să continui să explorez și să învăț. Văzând cum cunoștințele și abilitățile mele pot face o diferență reală în viața altor oameni, este una dintre cele mai puternice surse de motivație. Faptul că pot ajuta oamenii să-și gestioneze mai bine emoțiile, să își îmbunătățească relațiile sau să depășească dificultăți psihologice mă face să vreau să fiu și mai bine pregătită, pentru a oferi sprijin eficient. Această dorință de a ajuta la transformarea pozitivă a vieților mă motivează să îmi perfecționez continuu abilitățile.

-Cum îți gestionezi timpul între responsabilitățile profesionale și studii?

-Gestionarea timpului între responsabilitățile profesionale și studiile personale este o provocare care necesită o abordare disciplinată și bine organizată. Îmi organizez săptămâna și ziua în avans, stabilind clar care sunt cele mai importante responsabilități atât la muncă, cât și în studiile mele. Împart sarcinile în funcție de urgență și importanță, care mă ajută să decid care activități trebuie rezolvate imediat și care pot fi amânate. Împart ziua în segmente, alocând timp clar fie pentru munca profesională, fie pentru studiu.

-Ce sfaturi ai oferi tinerilor care își doresc să urmeze o carieră în educație sau psihologie?

-Pentru tinerii care își doresc să urmeze o carieră în educație sau psihologie, aș veni cu câteva recomandări care îi pot ajuta să își construiască un drum către succes. Atât educația, cât și psihologia sunt domenii în care schimbările sunt frecvente, iar cunoștințele evoluează constant. Fii pregătit să înveți mereu lucruri noi și să te adaptezi la noi abordări și teorii. Curiozitatea și dorința de a-ți actualiza cunoștințele vor face o mare diferență în cariera ta.

„Festivalul Toamnei”, ediția a II-a, 2024

În fiecare an, toamna ne oferă un spectacol impresionant al culorilor, al sunetelor și al mirosurilor, de aceea nu am ezitat să profităm de timpul frumos și bogățiile anotimpului pentru a desfășura Proiectul Educațional „Festivalul Toamnei”, inițiat de către subsemnata și organizat în colaborare cu membrii Comisiei metodice *Învățământ primar* (coordonatoare de proiect - directoarea liceului Cristina Tambur și directoarea adjunctă Elena Țibuleac).

Implicarea elevilor în acest proiect este o modalitate excelentă de a-și explora interesele și oportunitatea de a se conecta cu alți copii. Participarea în proiect oferă ocazia fiecăruia să învețe lucruri noi, să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și de rezolvare a problemelor și să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare și de colaborare. Asemenea proiecte ajută elevii să-și exploreze trecutul, trăind prezentul și fiind motivați spre crearea unui viitor frumos, pregătindu-se de intergrare în viața socială de

a avut drept scop promovarea tradițiilor locale, a educației artistice și a valorilor comunitare. La sărbătoare ne-au onorat cu prezența partenerii: Direcția Generală Educație Fălești, IET Fălești Noi, IET N.6 „Lăstărel”, IP Gimnaziul Musteața, raionul Fălești, IP Gimnaziul Gherman, raionul Ungheni, IPLT, Alexandru Pușkin, IPLT, Ion Creangă, orașul Fălești, meșterul popular „Păpuși din pănuși”, Eugenia Voinovinschi din satul Sarata Veche, Structura Teritorială de Asistență Socială Fălești, Centrul de Creație și Agrement „Lora Găină”, Școala de Muzică Fălești, Ansamblul de dansuri „Făleșteanca”.

După deschiderea oficială a festivalului de către directoarea liceului Cristina Tambur, s-a dat start muncii pe ateliere, având un scop comun: acumularea de noi cunoștințe, formarea unor abilități și realizarea de produse creative în timpul preconizat. După 20 de minute de muncă, la sunetele buciului, toți participanții din cele patru ateliere s-au adunat pentru a-și prezenta produsul.

Participanții din zona *Evrica Toamnei* au vorbit despre schimbările ce au loc în natură, despre mărul lui Newton și au realizat ca produs Parada legumelor și fructelor de toamnă.

Cei din zona *Hora culorilor* au creat lucrări din materiale naturale, au practicat jocuri creative, iar ca produs au prezentat dansul improvizat „Tiki Taka”, folosind îmbrățișările, zâmbetele, exprimând prin mimică și gesturi emoțiile pozitive.

În cadrul zonei *Sub umbrela toamnei* au fost incluși și copiii cu cerințe educaționale speciale. Ghidați de doamnele învățătoare, au creat produsul „Masca Toamnei”.

Zona *Gustul toamnei* a avut menirea să prezinte bucatele tradiționale și beneficiile acestora

în alimentație: sarmale, plăcinte cu mere, cartofi, varză, salate de fructe și legume, porumb fiert etc. Ca produs, participanții au pus murături pentru iarnă.

Pe marginea acestui subiect și-a expus părerea Mihaela Mihailache, studentă la anul V la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, care a menționat că este onorată să participe, pentru prima dată, în cadrul unui proiect educațional, având sprijin și încurajare din partea cadrelor didactice. De asemenea, a menționat că e nevoie de multă muncă asiduă și colaborare eficientă între elevi, părinți, cadre didactice, parteneri pentru a desfășura asemenea activități creative, care bucură inima și sufletul fiecărui invitat.

Emoții autumnale pline de farmec a trăit și doamna Adela Proaspăt, învățătoare la Gimnaziul din satul Musteața. Dumneaei și-a exprimat încântarea referitor la „Festivalul toamnei”, care a îmbinat armonios creația cu literatura și dorința de a participa și în cadrul altor proiecte educaționale în parteneriat cu IPLT „Mihai Eminescu”.

Festivalul a fost marcat de eforturile voluntarilor pentru decorarea spațiilor, iar participanții au rămas mulțumiți de colaborarea dintre instituții, asociații și autoritățile locale și de dorința comună de a crea un eveniment de care să se bucure toată lumea. „Festivalul Toamnei” nu a fost doar o sărbătoare a naturii și a sezonului, ci și o reafirmare a unității comunității noastre.

Oxana MUSTEAȚI,
învățătoare,
grad didactic unu,

Elena ȚIBULEAC,
directoare adjunctă,
IPLT „Mihai Eminescu”,
or. Fălești

după școală. În incinta liceului s-au adunat roadele toamnei și, credem cu certitudine, este foarte important să învățăm elevii să prețuiască fiecare clipă, culoare, anotimp, să iubească viața și să o trăiască în cele mai frumoase culori.

Această activitate a reușit să adune oaspeți și vizitatori, pentru a celebra frumusețea și bogăția sezonului de toamnă. Evenimentul, organizat în cadrul Proiectului Educațional menționat,

INTERVIUL DE JOI

Cristina Ceban: „Pentru mine psihologia este mai mult decât o știință”

(Continuare din pag. 3)

Lucrul cu oameni, fie că sunt copii, adolescenți, adulți sau persoane cu dificultăți emoționale, necesită empatie și răbdare. Fii gata să ascuți și să înțelegi nevoile celorlalți, deoarece atât în educație, cât și în psihologie, succesul vine din capacitatea de a construi relații bazate pe încredere și înțelegere. Fii sigur că pasiunea ta pentru educație sau psihologie vine dintr-o dorință autentică de a ajuta și de a influența pozitiv viața altor oameni. Călătoria în aceste domenii poate fi dificilă și plină de provocări, dar dacă motivația ta este profundă și autentică, vei putea depăși momentele grele și vei găsi satisfacție în munca ta. Ambele domenii cer multă dedicare și timp. Fie că este vorba de pregătirea pentru examene, de studierea cazurilor, de predare sau de consiliere, succesul vine din efortul continuu. Așteaptă-te să

investești mult timp și energie în formarea ta și în munca ta de zi cu zi. Lucrul cu oameni poate fi solicitant din punct de vedere emoțional, de aceea este esențial să ai grijă de propria bunăstare mentală și emoțională. Fii atent la semnele de epuizare și practică autocunoașterea și autoreglarea emoțională. Dezvoltarea unor mecanisme de coping sănătoase îți va permite să oferi sprijin eficient celorlalți.

– **Cât de mult te susțin cei dragi în studiile și cercetările tale?**

– Susținerea celor dragi este esențială în parcursul academic și profesional, iar pentru mine aceasta joacă un rol crucial în menținerea echilibrului și motivației. Fie că este vorba de sprijin emoțional, înțelegere sau încurajare. Cei dragi îmi oferă un sentiment de securitate și încredere, ceea ce îmi permite să mă concentrez mai bine asupra studiilor și cercetărilor mele. Atunci

când întâmpin dificultăți sau momente de îndoială, am întotdeauna pe cineva cu care să vorbesc și care să mă asculte, ceea ce face ca procesul să fie mai puțin stresant. Este de neputență faptul că cei apropiați înțeleg și acceptă faptul că am un program încărcat și că, uneori, nu am la fel de mult timp liber pentru a petrece cu ei. Această înțelegere reduce presiunea pe care aș putea-o simți în încercarea de a jongla între responsabilitățile academice și cele familiale. De multe ori discut despre ideile mele de cercetare sau despre teme care mă preocupă cu familia sau prietenii, chiar dacă nu sunt neapărat din domeniul psihologiei. În unele situații, sprijinul lor se extinde și în zona practică. De exemplu, mă pot ajuta cu sarcini casnice sau alte responsabilități pentru a-mi oferi mai mult timp să mă concentrez pe studiile și cercetările mele. Acest tip de sprijin este extrem de

valoros și îmi permite să mă organizez mai eficient. Cei dragi sunt adesea o sursă de inspirație pentru mine. Fie că este vorba de valorile pe care le-am învățat de la familie, fie că sunt discuțiile cu copii și soțul despre problemele emoționale și relaționale, ei îmi oferă constant idei și motivație pentru a explora noi teme în cercetările mele. Susținerea celor dragi este esențială pentru echilibrul meu personal și profesional. Fără acest sprijin, procesul de învățare și dezvoltare ar fi mult mai dificil și solicitant.

– **Este evident că pasiunea ta pentru psihologie și educație te**

ghidează la fiecare pas pe care îl faci. Ți dorim mult succes în continuare, atât în studiile tale, cât și în proiectele viitoare!

A intervievat
Silvia ȚURCAN

65 DE ANI DE INOVAȚIE ÎN EDUCAȚIE

I.P. Centrul de Excelență în Energetică și Electronică la ceas aniversar

Anul 2024 reprezintă un moment de referință pentru I.P. Centrul de Excelență în Energetică și Electronică (CEEE), care marchează 65 de ani de la fondare. Cu această ocazie, administrația instituției a invitat întreaga comunitate CEEE să celebreze împreună realizările obținute de-a lungul anilor. Evenimentul aniversar a reunit cadre didactice, elevi, absolvenți și personalități de seamă, precum: Valentina Chicu, consilier al Președintelui Republicii Moldova în domeniul educației și cercetării; Dan Perciun, ministrul Educației și Cercetării al RM; Galina Rusu, secretar de stat MEC; Victor Gropa, reprezentant al Ministerului Energiei; Jose Luis Gomez Pascual, country manager, Premier Energy Moldova; Sergiu Harea, președinte al Camerei de Comerț și Industrie a RM; Georgeta Mincu, director al Institutului Național de Metrologie ș.a.

Ministrul Dan Perciun a felicitat comunitatea CEEE pentru performanțele excepționale obținute și a evidențiat contribuția instituției la dezvoltarea sectoarelor energetic și electronic din Republica Moldova. „CEEE nu este doar o instituție emblematică pentru învățământul profesional tehnic, ci și un exemplu de excelență educațională”, a declarat acesta.

Ministrul a subliniat că succesul CEEE se datorează efortului continuu și pasiunii cadrelor didactice care, de-a lungul anilor, au contribuit la construirea și consolidarea reputației instituției. „Fiecare lecție, fiecare proiect și fiecare colaborare au fost esențiale pentru formarea unor specialiști pregătiți să facă față provocărilor actuale”, a adăugat Perciun.

Totodată, ministrul a adus în prim-plan rolul decisiv al directorului CEEE, Mariana Bărlădean, în modernizarea instituției. Sub conducerea sa, centrul a implementat tehnologii educaționale inovatoare și a stabilit parteneriate strategice cu companii din domeniu, îmbunătățind semnificativ infrastructura și programele de studii. „Dedicarea doamnei Bărlădean pentru inovație și excelență educațională este remarcabilă, având un impact profund asupra tinerilor care își construiesc carierele în acest sector”, a concluzionat Dan Perciun.

ISTORIE ȘI EVOLUȚIE

De la înființare, această instituție a fost un pilon esențial în formarea specialiștilor în domeniile energiei și electronice,

răspunzând constant nevoilor societății și promovând valori educaționale solide. Pe parcurs, Centrul de Excelență în Energetică și Electronică a trecut prin multiple reorganizări, adaptându-se dinamic la evoluțiile produse în sistemul de învățământ din Republica Moldova.

Fondată inițial sub denumirea de Tehnicumul Electrotehnic, pe 21 iulie 1959, instituția a răspuns nevoii urgente de a genera cadre tehnice de nivel mediu. Ulterior, reformele din învățământ au adus schimbări semnificative. La 1 iulie 1992 tehnicumul a fost reorganizat în Colegiul Electromecanic, conform reformei privind reorganizarea instituțiilor de învățământ superior de scurtă durată. În septembrie 2002 Colegiul Electromecanic și Colegiul de Telecomunicații au fuzionat, devenind Colegiul Politehnic din Chișinău, iar în 2016 instituția a obținut actualul statut de Centrul de Excelență în Energetică și Electronică (CEEE).

I.P. CEEE a beneficiat de conducerea unor directori cu viziuni marcante. Primul director, Pavel Lihman, a gestionat instituția între 1959 și 1962. Vasile Russu, fost ministru al Telecomunicațiilor, a fost apreciat pentru spiritul său organizatoric în perioada 1962-1965. Nicolae Andronatii a condus pentru o scurtă perioadă (1965-1967), urmat de Afanasie Golubcov, în anii 1967-1992. Tudor Basarabeanu a preluat conducerea între 1992 și 1995, iar Vasile Vrânceanu a avut un mandat re-

marcabil de 25 de ani (1995-2020). În prezent Mariana Bărlădean, directoarea din august 2021, continuă să ducă mai departe tradiția excelenței educaționale.

ABSOLVENȚI DE SUCCES

În cei 65 de ani de activitate I.P. CEEE a format peste 27.240 de specialiști, contribuind semnificativ la dezvoltarea economică și tehnologică a Republicii Moldova. Printre absolvenții de renume ai CEEE se numără personalități marcante precum:

Vasile Șoimaru, parlamentar; Maria Pasat, șef al oficiului poștal, Centrul de Poștă mun. Chișinău; Petru Chetreanu, director general al companiei „Zolușca”; Victor Pogora, doctor în științe tehnice; Mihai Vlas, director general „Moldovahidromaș”; Sergiu Sirbu, șef secție automatizări la SA „Franzeluța”; Gheorghe Morgoci, director al Parcului de Troleibuze nr. 1. ș.a.

Acești absolvenți au jucat un rol esențial în modernizarea și progresul domeniilor energetice, electronice, comunicațiilor și automatizărilor, deținând funcții de conducere și contribuind la dezvoltarea infrastructurii naționale. Impactul educației tehnice oferite de CEEE este reflectat prin succesul profesional al acestor lideri în industrie.

TRANSFORMARE ȘI PROGRES

În prezent activitatea instituției se desfășoară prin intermediul a două departamente: Departamentul Energetică, situat pe strada Meleștiu nr. 12 (sectorul Centru), și Departamentul Electronică, pe strada M. Sadoveanu nr. 40/2 (sectorul Ciocana).

Una dintre realizările notabile ale instituției a fost renovarea completă a blocului central de studii, precum și a atelierelor de instruire practică și producție. Acest proiect a transformat semnificativ instituția, oferindu-i un spațiu modern dotat cu echipamente de ultimă generație, care

le permite elevilor să învețe conform celor mai înalte standarde educaționale. De asemenea, re deschiderea cantinei a răspuns unei nevoi esențiale a comunității școlare. Anterior elevii erau nevoiți să învețe în schimburi, într-o clădire veche și inadecvată. Modernizarea a îmbunătățit considerabil condițiile de studiu, creând un mediu educațional favorabil performanței.

Totodată, implicarea activă în proiecte naționale și internaționale și extinderea programelor de mobilitate academică au fost realizări-cheie, datorate viziunii și îndrumării doamnei directoare.

Centrul de Excelență în Energetică și Electronică s-a afirmat ca un participant activ la multiple inițiative internaționale, aducând beneficii semnificative instituției. Printre acestea se numără obținerea de fonduri pentru achiziția de echipamente de ultimă generație și accesul la formări profesionale la nivel global, facilitând crearea unor laboratoare moderne în domeniul precum electroenergetica, sistemele fotovoltaice, chimia, fizica și sistemele multimedia.

INOVAȚIE ȘI COLABORARE

În premieră pentru învățământul profesional tehnic din Republica Moldova, Centrul a implementat programe de mobilitate academică, oferind elevilor oportunitatea de a efectua stagii de practică în companii din România. Aceste experiențe internaționale le oferă tinerilor un avantaj competitiv în dezvoltarea profesională. Deschiderea către colaborări internaționale reflectă viziunea modernă și inovatoare a doamnei directoare, Mariana Bărlădean, privind educația și formarea profesională.

Din 2021, sub conducerea doamnei Bărlădean, Centrul de Excelență în Energetică și Electronică s-a impus ca un model de inovație în educația profesională. Accentul a fost pus pe diversificarea și dezvoltarea programelor de formare, inclusiv prin implementarea învățământului dual, cu un focus special pe sectorul energiei regenerabile. Această strategie a condus la o creștere semnificativă a numărului de elevi, ajungând la aproximativ 2000, care urmează 16 programe acreditate.

De asemenea, centrul s-a afirmat ca un lider în validarea competențelor profesionale, oferind cursuri de formare conti-

nuă pentru adulți în domenii esențiale, precum electroenergetica și sistemele fotovoltaice, atât pe plan național, cât și internațional, instruind conaționali din țări precum Belgia și România. Aceste inițiative subliniază angajamentul constant de a adapta oferta educațională la cerințele pieței muncii și de a dezvolta continuu competențele elevilor și adulților.

I.P. CEEE a parcurs o frumoasă călătorie în lumea educației, iar realizările sale de-a lungul anilor sunt demne de admirat. Această aniversare nu marchează doar un trecut bogat, ci promite și un viitor strălucit, plin de realizări și perspective noi. I.P. CEEE reprezintă o sursă de excelență pentru comunitatea noastră și un exemplu de evoluție pentru învățământ. Fiecare zi constituie o pagină nouă în cartea sa de istorie, iar noi suntem nerăbdători să vedem ce realizări uimitoare ne rezervă viitorul.

LA MULȚI ANI, CEEE!

Stimată comunitate a Centrului de Excelență în Energetică și Electronică,

Cu ocazia acestei aniversări, vă dorim multă sănătate, realizări profesionale și recunoașterea meritelor muncii desfășurate. Fie ca fiecare dintre voi să continue să inspire și să contribuie la dezvoltarea domeniului, aducând inovații și excelență în educație.

Apreciem eforturile depuse de fiecare cadru didactic, elev și partener, care au făcut posibilă această călătorie. Împreună am construit o comunitate vibrantă, dedicată progresului și formării unor specialiști capabili să răspundă provocărilor actuale și viitoare.

Să continuăm să lucrăm împreună pentru un viitor mai bun și să ne bucurăm de fiecare realizare pe care o vom aduce în continuare!

Cristina STRAISTARI-LUNGU,
doctor în științe ale educației,
profesor de limbi străine;

Lilia GORE,
director adjunct
pentru educație,
grad didactic I,
Centrul de Excelență
în Energetică și Electronică

P.S. Stimată conducere și comunitate a I.P. Centrul de Excelență în Energetică și Electronică,

Cu ocazia aniversării celor 65 de ani de activitate, redacția ziarului „Univers Pedagogic Pro” vă felicită pentru realizările remarcabile și contribuția semnificativă adusă domeniului educației din Republica Moldova. Continuați să inspirați și să formați specialiști capabili să răspundă provocărilor viitoare!

Poduri de suflet, poduri de dor

Recent la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” a avut loc un eveniment cultural complex, intitulat „Podul Spiritual Giurgiu - Chișinău”, consacrat împlinirii a 75 de ani de la fondarea Cenaclului Literar „Lucefărul” din municipiul Giurgiu. Invitata de onoare a fost scriitoarea și publicista Dunia Pălăngeanu, membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România și a Societății Scriitorilor Români, conducătoarea Cenaclului Literar „Lucefărul” din Giurgiu. Evenimentul a adunat oameni de cultură de pe ambele maluri ale Prutului, a fost divers, dinamic și interesant. Momentul principal din cadrul acestui eveniment a fost lansarea/relansarea cărții „Poeme de băut cu ulciorul” de Dunia Pălăngeanu.

Autoarea a venit la Chișinău în baza relațiilor de prietenie cu scriitoarea Veronica Pîrlea-Conovali și la invitația acesteia, care, în mare parte, a fost responsabilă de organizarea programului artistic, aflându-se în prezidiu în calitate de moderatoare. Poeta giurgiuveană a venit împreună cu soțul ei, Ion Pălăngeanu, cu marele poet și publicist Ion Machidon, editorul cărții, și cu poetul Mihai Istudor. Editorul Ion Machidon a tipărit gratuit mai multe cărți de poezie, semnate de Veronică Pîrlea-Conovali, Traian Vasilcău ș. a. Fiind un model de intelectual integru, un mare român, maestrul a spus că se simte acasă și ne-a îndemnat să facem abstracție de granița nedreaptă de la Prut, îngânând în final câteva melodii populare, spre deliciul publicului. Poetul Traian Vasilcău a citit câteva poeme admirabile din creația confratelui nostru de la București.

Evenimentul găzduit la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” s-a desfășurat sub egida Cenaclului Literar „Lucefărul” din Giurgiu, condus de Dunia Pălăngeanu, a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” și a Primăriei Municipiului Chișinău.

Dunia Pălăngeanu este o persoană de referință în cultura giurgiuveană. Fiind cadru didactic, a absolvit Institutul Pedagogic din Giurgiu, a activat în calitate de director al Casei de Cultură, a fost președintele Societății Culturale „Ion Venea” și al Universității populare Giurgiu, coordonator al Centrului Zonal pentru educație permanentă Giurgiu. Este redactor-șef al publicațiilor „Sub zodia Lucefărului” și „Donaris”, cofondatoare a revistei „Valahia”, a fost reporter la televiziunea locală „Muntenia TV” și realizator de emisiuni folclorice la televiziunea

„Diva TV”. A făcut parte din Consiliul Local al Municipiului Giurgiu, a publicat mai multe volume de poezie și proză scurtă: „Scriitori provinciale”, „Rugă pentru dimineața orașului”, „De vorbă cu îngerul meu păzitor”, „Sub zodia Lucefărului” ș. a.

Protagonista evenimentului, Dunia Pălăngeanu, a adus în dar pentru Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu” mai multe cărți și reviste din România, printre care și revista „Eminesciana”, povestind despre activitățile și proiectele culturale desfășurate de-a lungul anilor în colaborare cu Ion Machidon, cu Veronica Pîrlea-Conovali și mulți alți oameni de cultură de pe ambele maluri de Prut, precum și cu unii de peste Dunăre, din Bulgaria, citind în final câteva poeme din cartea lansată și înmânând unor persoane prezente în sală diplome din partea Cenaclului Literar „Lucefărul” din Giurgiu, cu titlul onorific de „Ambasador al Culturii Române”.

Cu un recital de poezie s-au prezentat elevii de la Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu”, ghidați de profesoara Dorina Iancu-Ulinici.

Apoi a vorbit poetul Traian Vasilcău, observând că poeta Dunia Pălăngeanu îi muștră pe acei poeți care nu mai scriu despre Neam și Țară, despre Eminescu, citind câteva poezii din creația poetei din cartea „Miniaturi Dunărene”. Cu un recital de poezie din creația Duniei Pălăngeanu au evoluat elevii de la Colegiul „Alexie Mateevici”, îndrumați de profesoara Olga Trudov-Mațarin, organizați în două grupuri voca-

le - „Mlădițele” și „Trio Vivace”, care au recitat și au cântat versuri din creația o Duniei Pălăngeanu. Au recitat versuri și elevii de la Colegiul Național de Coregrafie din Chișinău, îndrumați de profesoara de istorie Veronica Pîrlea-Conovali. Printre invitații care au luat cuvântul au fost Gheorghe Răilean, ex-primar de Cimișlia, Elena Grigoriță, Andrei Viziru, Elena Pintilie, directoarea Bibliotecii Naționale, pictorița Olga Mardari, jurnalistă Silvia Strătilă

de la revista „Natura” ș. a. Elevii de la Liceul Teoretic „George Meniuc”, îndrumați de profesorul Ion Vrânceanu, ne-au încântat cu dansuri populare. Soprana Adriana Spunei ne-a delectat cu piese muzicale, aplaudate de public.

A fost organizată o expoziție de artă populară de Vlașca, ștergare din colecția personală a poetei Dunia Pălăngeanu și o expoziție de carte „Dunia Pălăngeanu, poeta Cetății”.

În creația D. Pălăngeanu găsim versuri frumoase despre Drăgobete, despre Drăgaice, Sânziene, despre Năvalnic, despre Bobotează, despre horă, care este bucuria și plăcerea cea mare a tinerilor și a întregului sat. Lumea satului e descrisă cu dragoste și în cunoștință de cauză. Bogățiile spirituale ale satului sunt cântate și promovate nu doar ca elemente ale vieții din trecut, dar și din zilele noastre.

În prefața intitulată *Poezie cu reverberații cosmice, mioritice...*, medicul-scriitor Cosmin Ștefan Georgescu, stabilit la Paris, afirmă: „Poemele de băut cu ulciorul” ne poartă în lumea mirifică a satului, Cosmosul condensat. Poemele din volumul de față se pot bea cu ulciorul. Cel al lui Omar Khayyam. Iubita e zidită în lut ca Ana lui Manole în zid. Poeta Dunia Pălăngeanu ne invită să sorbim din licoarea Nemuririi. Ca pe vremuri Ileana Cosânzeana. Ne vom

poezia Duniei Pălăngeanu valori spirituale, comune și pentru bulgari sau asemănătoare. „Am avut onoarea să traduc în limba bulgară o parte din volumul „Poeme de băut cu ulciorul” al scriitoarei Dunia Pălăngeanu, prietena mea spirituală din România. Mi s-a părut neobișnuit, dar interesant pentru mine că poemele sunt scrise în stilul cântecelor bătrânești. Întoarcerea la trecut, la tradiție și obiceiurile noastre e un semn că identitatea națională nu se pierde. Acolo, în trecut, sunt rădăcinile noastre, asta e valabil atât pentru România, cât și pentru Bulgaria”.

Lectura acestei cărți mi-a produs emoții, trăiri estetice și bucurii. Aici m-am reîntâlnit cu folclorul românesc, rădăcina noastră culturală ancestrală. Creația populară este o dragoste a mea mai veche, încă de la Asociația „Artizana” din Chișinău, unde am lucrat în calitate de etnograf, în anii 1979-1981, îndată după absolvirea Facultății de Filologie de la Universitatea de Stat din Chișinău. Cu folclorul am trăit clipe frumoase la Teatrul Etnofolcloric „Ion Creangă” de la „Casa Mare” din Chișinău, pe care l-am deschis în calitate de director în anul 1988, alături de regretatul Silviu Fusu, pe post de regizor-șef. Cu folclorul împreună am fost timp de 30 de ani în cadrul Ansamblului Folcloric „Țărăncuța” din Durlești, din 1990 până în 2012, alături de regretata Tatiana Sofronovici, conducătoarea artistică a colectivului, iar din 2012 până în 2020, când am intrat în pandemie, alături de conducătorul muzical Veaceslav Adam, eu fiind pe post de conducător artistic. În lumea folclorului literar, muzical și coregrafic m-am aflat și cei 10 ani, din 2009 până în 2019, în calitate de doctorand, apoi de cercetător științific în cadrul Sectorului de Folclor al Academiei de Științe din Chișinău. Poate de aceea cartea m-a inspirat și i-am dedicat acestei poete-surori din Giurgiu o poezie, tot în stil popular, pe care o prezint mai jos.

Din Giurgiu, din vale
(Poeta Dunia Pălăngeanu)

Din Giurgiu, din vale, / Ne iese în cale / O mândră femeie / Cu două cofeie / Și-a prins să ne chema / Să bem din poeme. / Să bem cu ulciorul / Iubirea și dorul. / Și-i sfântă beția, / Când sorbi poezia. / Și-i dragoste mare / Sub lună și soare, / Prin mândrele sate / Pe văi răsfirate. / Ajung să se mire / Mi-reasă și mire, / Flăcării cei teferi, / Cu ochi de luceferi / Și mândrele fete / Cu dorul în plete / Și frate, și soră, / Și lumea la horă, / Și Dunărea-n valuri, / Cuprinsă de maluri, / Și flori din câmpie, / Brodate în ie, / Și mierla, și cucul, / Și măruș, și nucul... / Frumoasă e vestea / Și lungă-i povestea, / Poveste măias-tră / La inima noastră. / Aceasta-i minunea, / Ce-o spune azi Dunia, / Ieșită în cale / Din Giurgiu, din vale.

Ștefan SOFRONOVICI,
scriitor,
specialist la CA Internațional
„Eminescu”;

Lilia BARANOV-SOFRONOVICI,
doctor în științe medicale

Элементы STEAM технологии в обучении химии

Приоритетной целью современного образования является развитие личности, готовой к самообразованию, самовоспитанию и саморазвитию. Обязательным условием создания современной развивающей образовательной среды, по моему мнению, является междисциплинарность и интеграция различных научных областей в единую систему обучения для решения конкретных задач, взятых из реальной жизни. Считаю эту проблему очень важной и актуальной, так как в современном мире стремительное развитие технологий ведет к тому, что в будущем самыми востребованными станут профессии, связанные с высокими технологиями. По данным организации «LEGO Foundation», 65% нынешних учеников начальных классов предстоит работать по специальностям, не существующим на текущий момент. Им придется работать в абсолютно новых научных сферах и приобретать профессии, которые только появятся через 10–15 лет.

Таким образом, постепенно образование в рамках отдельных предметов теряет актуальность. Обучение лишь в форме передачи информации утратило смысл, так как сегодня любой школьник может зайти в интернет и найти необходимые или недостающие сведения о предмете исследования. А уметь этой информацией воспользоваться, применить ее на практике – вот это умение должно вырабатываться в школе.

Неслучайно международная программа по оценке образовательных достижений учащихся PISA (Programme for International Student Assessment) показывает, что современные школьники с трудом справляются с нестандартными жизненными задачами, где надо применить полученные теоретические знания – этот навык у детей и подростков не сформирован.

Аббревиатура STEAM (science – наука, technology – технология, engineering – инжиниринг, arts – искусство, math – математика) подразумевает как получение знаний по данным наукам, так и способность применять их на практике. Многие страны, такие как Австралия, Китай, Великобритания, Израиль, Корея, Сингапур, США, проводят государственные программы в области STEAM-образования.

В образовательной среде STEAM дети получают знания и сразу же учатся их использовать. Поэтому, когда они вырастают и сталкиваются с жизненными проблемами в реальном мире, будь то загрязнение окружающей среды или глобальные изменения климата, они понимают, что решить такие сложные вопросы можно только опираясь на знания из разных областей и работая всем вместе.

При организации работы с использованием STEAM-технологии необходимо учитывать основные педагогические принципы:

- интегративности, предполагающий взаимосвязь всех компонентов процесса обучения (целеполагание, содержание, формы и методы обучения);

- сознательности и активности, предполагающий выработку глубоких знаний на основе собственной познавательной активности ребенка, обеспечивающий определение логических связей между известным и неизвестным, понимание причинно-следственных связей между явлениями;

- наглядности обучения, обеспечивающий наглядную иллю-

страцию информации, содержащей строго зафиксированные научные закономерности;

- сотрудничества, обеспечивающий единство взаимодействия классного коллектива, семьи и учреждения образования в воспитании и образовании ребенка.

Конечно, в рамках предметного курса сложно осуществить STEAM обучение, интегрируя все пять научных областей в систему обучения одного предмета. Однако, по моему мнению, элементы STEAM образования в учебный процесс включать можно и нужно.

Так, в 7 классе при изучении темы «Строение атома» стараюсь разнообразить изучение достаточно «сухого», но очень важного материала нестандартными заданиями. На уроке учащиеся работают в группах:

- 1 группа – коллаж «Строение атома»;
- 2 группа – составление загадок о составных частях атома;
- 3 группа – инсценировка «Строение атома»;
- 4 группа – озвучение анимационного фильма «Строение атома и атомного ядра».

Первой группе предлагаются: большой лист бумаги, окружности различных цветов и диаметров, коробка пластилина, знаки «+» и «-» и слова «ядро», «атом», «протон», «нейтрон», «электрон», клубки ниток различных цветов, клей и маркеры. Их задача – из данных деталей создать коллаж «Строение атома».

Вторая группа составляет тексты загадок о протоне, ней-

троне, ядре, электроны. Причем, приветствуется креатив и точность формулировок.

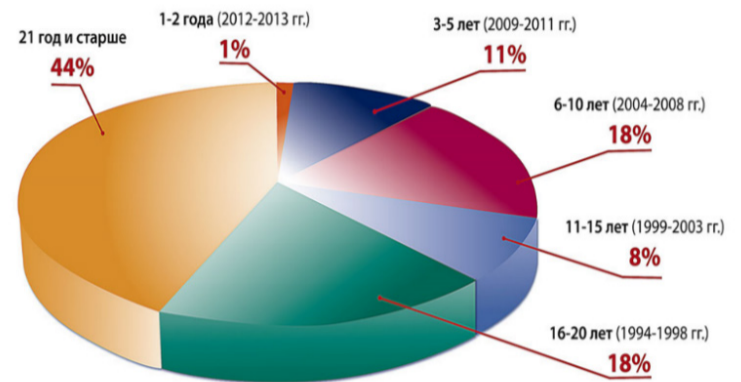
Третья группа продумывает детали инсценировки «Строение атома» с действующими лицами: протон, электрон, нейтрон, ядро.

Четвертая группа получает анимационный фильм «Строение атома и атомного ядра» без звука. Их задача «озвучить» полученное видео.

Учащиеся очень увлеченно выполняют данные задания. Несмотря на то, что тема урока относится к основным теоретическим аспектам химии, учащиеся усваивают теорию данной науки, делая акцент на практические способности, они также развивают свой творческий потенциал, гибкость и учатся сотрудничеству с другими учащимися.

Согласно концепции учения Л.Б Ительсона, для того, чтобы новые знания усваивались учеником, он должен «видеть» их полезность, чтобы новые действия усваивались учеником, он должен «видеть» их успешность. Согласно этой концепции, для уроков подбираю задания с практической направленностью. Так, в 10 классе для того, чтобы подготовиться к изучению экологических проблем человечества, в частности проблемы «кислотных дождей», за две недели до урока совместно с учащимися закладываем эксперимент. Две проросшие луковицы помещаем под стеклянные купола. Под один купол помещаем пробирку с концентрированной серной кислотой, в которую опущена медная проволока, а под другим куполом воздух остается «чистым». На уроке учащиеся снимают купола, чтобы сравнить внешний вид растений. Учащиеся анализируют результат эксперимента и определяют причину нарушений в развитии растения, записывают уравнение реакции, составляют коэффициенты методом электронного баланса. Затем, проводят эксперимент, доказывающий, что сама природа пытается решить проблемы, созданные деятельностью человека. А именно, экспериментально доказывают, что почва имеет способность к регенерации.

Анализ результатов экспериментов позволяет нагляднее оценить сущность экологиче-

Состояние автопарка РМ

ской проблемы, обсудить масштабы и последствия проблемы загрязнения окружающей среды и необходимость ее решения. В качестве домашнего задания предлагается решить расчетную задачу на определение количества известки, необходимой для ликвидации пагубного влияния кислотных дождей на почву методом известкования.

В 8 классе, при изучении проблемы загрязнения воздуха выхлопными газами автотранспорта, в реализацию STEAM проекта были вовлечены учащиеся всего класса.

Первая группа учащихся были теоретиками. Их задача состояла в раскрытии теоретических основ проблемы. Для ее решения, учащиеся ознакомились с теоретической литературой, интернет ресурсами, изучили статистику (Рис. Состояние автопарка РМ) о состоянии автопарка РМ по возрасту автомобилей, взяли интервью у работников Министерства транспорта РМ и оформили результаты в виде диаграмм.

Вторая группа учащихся занималась исследованием загрязненности ближайших к улице автотранспортом. Они рассчитали количество сжигаемого топлива и примерное количество веществ, входящих в выхлопные газы, исходя из количества автомобилей, проезжавших по исследуемым улицам за определенное время. Результаты занесли в таблицу 1.

Третья группа учащихся-биологов исследовала влияние продуктов выхлопных газов автотранспорта на рост и развитие растений. Учащиеся поливали ростки фасоли талой водой, полученной из проб снега с исследуемых улиц микрорайона родного лица (Фото. Результаты биологического эксперимента).

Четвертая группа – оформители, нарисовали постер с ре-

зультатами, анализом и выводами проведенных экспериментов.

Таким образом, в ходе работы по технологиям STEAM, обучающиеся взаимодействуют друг с другом, принимают решения, используют различные инструменты оценивания, то есть овладевают универсальными учебными компетенциями.

Иногда нестандартные задания себе «придумывают» сами ученики. На уроке в 9 классе, при обобщении знаний по теме «Металлы в нашей жизни», учащимся было предложено раскрыть тему, выбирая самостоятельно, форму

представления (постер, эссе, презентация, сказка, реклама металлов и др). На уроке, ученик отказывался от всех предложенных видов работ, аргументируя отказ незнанием и неумением их выполнения. На вопрос «А что ты сумел бы выполнить?», он ответил: «Я умею читать реп». Тогда ему было предложено составить реп куплеты на данную тему. Он увлеченно работал весь урок. Причем, для того чтобы создать свое произведение, ему пришлось поработать с учебником, поискать информацию в интернете, задать вопросы товарищам и учителю. Его представление стало достойным и незабываемым завершением урока обобщения.

STEAM подход учит комбинировать приобретенные знания с реальными навыками. Он позволяет школьникам не просто иметь какие-то идеи, но и использовать и реализовывать их в реальности. Здесь не учителя показывают, что они знают и умеют, а сами ученики.

Наталья СОКОЛОВА,
учитель химии,
I дидактическая категория,
IPLT «Matei Basarab»

Таблица 1. Загруженность улиц автотранспортом в микрорайоне лица «М Басараб»
Количество выделенных вредных веществ.

	Ул. М. Басараб	Ул. Димо	Московский пр-т
Число единиц автотранспорта проходящего за 15 минут	23	28	33
Число единиц автотранспорта проходящего за час N	92	112	132
Общий путь, пройденный всеми машинами за час S (км)	3680	4480	5280
Количество топлива, сжигаемого двигателями (л)	294,4	358,4	422,4
Количество выделенных вредных веществ (л)	176,64л CO, 29,44л CxHy	215,04л CO, 35,84л CxHy	253,44л CO, 42,24л CxHy
	11,77л NO2	14,33лNO2	16,89лNO2

Результаты биологического эксперимента

Expoziție de carte științifică la CFCL

Între 21 și 27 octombrie 2024, Centrul de Formare Continuă și Leadership (CFCL) al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău găzduiește o expoziție de carte științifică, organizată de Biblioteca Universitară. Aceasta scoate în vizor realizările recente în cercetarea fundamentală și aplicativă și este organizată cu ocazia Săptămânii Internaționale a Accesului Deschis.

Evenimentul de lansare a fost coordonat de Elizaveta Globa, bibliotecar principal, care a prezentat expoziția, oferind exemple reprezentative pentru fiecare dintre cele patru compartimente. Vizitatorii au avut ocazia să răsfoiască publicațiile expuse și să le împrumute pentru redactarea articolelor științifice și definitivarea tezelor de doctorat. Atmosfera a fost una prietenoasă și deschisă, favorizând interacțiuni valoroase între cercetători și publicul interesat de progresul științific.

Tematica din acest an, „Comunitatea mai presus de comercializare”, subliniază importanța accesului deschis la cunoaștere și promovează interesele comunității academice. Această inițiativă globală, aflată la cea de-a 17-a ediție, stimulează un dialog constructiv despre valorificarea cercetării în

beneficiul comun, fără restricții financiare.

Expoziția evidențiază contribuții remarcabile ale cercetătorilor din diverse domenii, incluzând realizări științifice în psihologie, învățare școlară, profesionalizarea cadrelor didactice și asigurarea calității în educația timpurie. Aceste compartimente oferă vizitatorilor o oportunitate unică de a explora inovațiile și progresele produse recent în domeniul științei, consolidând legătura dintre comunitatea academică și public.

Prin organizarea acestei expoziții, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău își reafirmă angajamentul față de mișcarea globală pentru susținerea accesului liber la cunoaștere, contribuind la dezvoltarea unei comunități academice deschise și colaborative. Evenimentul reprezintă un pas important în promovarea științei deschise și a accesibilității rezultatelor de cercetare pentru toți cei interesați.

A demarat înscrierea la programele de perfecționare

(4 – 30 NOIEMBRIE 2024)

Centrul de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău desfășoară, în perioada 4 – 30 noiembrie 2024, programe de formare profesională continuă pentru cadrele didactice și manageriale din învățământul general, acreditate de ANACEC și aprobate de Ministerul Educației și Cercetării (10 și 20 credite):

- Chimie;
- Istorie;
- Învățământ extrașcolar;
- Învățământ special și integrat, cadre didactice de sprijin;
- Limba italiană;
- Limba engleză;
- Limba franceză;
- Limba și literatura română (școala națională);
- Limba și literatura română (pentru școlile cu predare în limbile minorităților naționale);
- Limba și literatura rusă (școala națională);
- Limba și literatura rusă (școala rusă);
- Logopedie, Serviciul de Asistență Psihopedagogică;
- Management educațional;
- Pedagogie în învățământul primar (grupă cu instruire în limba română și grupă cu instruire în limba rusă);
- Pedagogie preșcolară (grupă cu instruire în limba română și grupă cu instruire în limba rusă);
- Psihopedagogia artelor;
- Psihopedagogie (pentru cadrele didactice fără studii pedagogice din sistemul de formare profesională a conducătorilor de autovehicule).

Toți cei ce intenționează să se înscrie la programele de perfecționare sunt rugați să completeze formularele de înregistrare: <https://cfcl.upsc.md/inscriere-la-programe-de-perfecționare/>

**Pentru oricare alte detalii, nu ezitați să ne contactați!
Nu ratați oportunitatea de a vă dezvolta profesional și de a vă perfecționa competențele!**

Federația Sportivă Națională de Luptă „Trânta” are o nouă conducere

O nouă conducere a Federației Sportive Naționale de Luptă „Trânta” a fost aleasă în data de 17 octombrie curent în cadrul Adunării de bilanț și alegeri a membrilor forumului de profil. La ordinea de zi s-au discutat următoarele chestiuni: adoptarea statutului Federației în redacție nouă; alegerea și aprobarea conducerii Federației; aprobarea noului regulament competițional.

Prin exercitarea votului anonim, în calitate de președinte al Federației Sportive Naționale de Luptă „Trânta” (aceasta este noua denumire a forului sportiv) a fost ales Anatol Moldovan-junior, campion mondial și european la diferite genuri de lupte. Subsemnatul a fost ales în funcția

de prim-vicepreședinte, iar de posturile de vicepreședinți ai Federației s-au învrednicit Mihai Sava (responsabil pentru domeniul de lupte libere), Anatol Moldovan-senior (lupte greco-romane), Angela Polevaia-Secăreanu (lupta sambo și judo). La rândul său, Sergiu Busuioc va deține în continuare funcția de președinte

de onoare al forului. De remarcat că a fost modificat și completat Regulamentul de organizare a competițiilor în domeniu, ședința aducând în prim-plan obiectivele de perspectivă în ceea ce privește dezvoltarea și promovarea luptei trânta ca sport național în Republica Moldova. Această disciplină are o istorie bogată, multiseclară pe ale noastre meleaguri, mai recent fiind organizate campionate naționale și municipale la toate categoriile de vârstă, precum și turnee în memoria antrenorilor emeriți, veterani ai luptelor (Vasile Colța, Valentin Bodișteanu, Dumitru Pendus ș.a.). Toate acestea au fost realizate cu susținerea diverselor federații autohtone de lupte, Ministerului Educației și Cercetării, Direcției Generale Educație, Tineret și Sport a Con-

siliului municipal Chișinău, președintelor capitalei și în special a lui Sergiu Busuioc, ex-președintele al Federației de profil.

Este esențial să ne mobilizăm, să oferim susținere, să ne bazăm pe încredere reciprocă pentru a atinge obiectivele comune, căci numai prin unitate putem asigura viitorul luptei naționale „trânta” în R. Moldova. Nu vom

greși câtuși de puțin afirmând că avem nevoie de încredere și efort susținut pentru a promova și dezvolta în continuare această probă națională, cu adânci și inestimabile tradiții.

Alexei POSTOLACHI,
arbitru de categorie
națională

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 413 ex. Comanda nr. 1124

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR MACHETATOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>